

СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНЕ СТАНОВИЩЕ ЧЕРНІГІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

в січні–серпні 2018 року

НАСЕЛЕННЯ

Чисельність **наявного населення** в області, за оцінкою, на 1 серпня 2018р. становила 1012,9 тис. осіб. Упродовж січня–липня 2018р. кількість жителів Чернігівщини зменшилася на 7159 осіб.

Порівняно із січнем–липнем 2017р. обсяг природного скорочення збільшився на 309 осіб.

Упродовж січня–липня 2018р. народилися 4023 малюки. Кількість померлих склала 11341 особу.

РИНОК ПРАЦІ

За даними державної служби зайнятості, **кількість зареєстрованих безробітних** на кінець серпня 2018р. становила 11,3 тис. осіб, з них допомогу по безробіттю отримували 80,5%.

Більше половини (56,8%) від загальної кількості безробітних становили жінки.

Рівень зареєстрованого безробіття в цілому в області на кінець серпня 2018р. становив 1,9% населення працездатного віку, у сільській місцевості – 2,1%, у міських поселеннях – 1,7%.

Середньооблікова кількість безробітних, які отримували допомогу у зв'язку з безробіттям упродовж серпня 2018р., становила 9,5 тис. осіб. Середній розмір допомоги з безробіття складав 2540 грн, що дорівнює 68,2% законодавчо визначеного розміру мінімальної заробітної плати (3723 грн).

Кількість вакансій, заявлених роботодавцями до державної служби зайнятості, упродовж серпня 2018р. збільшилася на 36% і на кінець місяця становила 2,4 тис.

За професійними групами найбільша кількість вакансій на кінець серпня 2018р. спостерігалася серед професіоналів (18,9% від загальної кількості заявлених вакансій), кваліфікованих робітників з інструментом (16,1%), а найменша – серед кваліфікованих робітників сільського та лісового господарств, риборозведення та рибальства (0,8%), технічних службовців (3,4%).

Навантаження зареєстрованих безробітних зменшилося й на кінець серпня 2018р. становило 5 осіб на одну вакансію.

ДОХОДИ НАСЕЛЕННЯ

У січні–липні 2018р. **середньомісячна номінальна заробітна плата** штатних працівників підприємств, установ та організацій (з кількістю працюючих 10 осіб і більше) порівняно із січнем–липнем 2017р. зросла на 25% і становила 6710 грн.

До видів економічної діяльності з найвищим рівнем оплати праці відносилися: державне управління й оборона; обов'язкове соціальне страхування, фінансова та страхова діяльність, а серед промислових видів діяльності – добувна промисловість і розроблення кар'єрів, виготовлення виробів із деревини, виробництво паперу та поліграфічна діяльність, де заробітна плата перевищила середній показник в економіці області в 1,6–1,3 раза.

Найнижчий рівень заробітної плати спостерігався у виробництві коксу та продуктів нафтоперероблення, у сфері творчості, мистецтва та розваг, у тимчасовому розміщуванні й організації харчування й не перевищував 70,3% середнього показника в області.

Індекс реальної заробітної плати в січні–липні 2018р. порівняно з відповідним періодом 2017р. становив 111,2%.

Загальна сума **заборгованості з виплати заробітної плати** впродовж січня–липня 2018р. зросла на 7,3 млн.грн (в 1,7 раза) та на 1 серпня 2018р. становила 17,3 млн.грн, що дорівнює 1,3% від фонду оплати праці, нарахованого за липень 2018р.

Борги працівникам економічно активних підприємств становили 12 млн.грн. Їхні розміри збільшилися впродовж січня–липня 2018р. на 6 млн.грн (у 2 рази). Найбільша заборгованість серед економічно активних підприємств спостерігалася в промисловості – 5,4 млн.грн (45,2% загальної суми).

Кількість працівників економічно активних підприємств, які вчасно не отримали заробітну плату, на 1 серпня 2018р. становила 1,2 тис. осіб (0,7% від середньооблікової кількості штатних працівників, зайнятих в економіці області).

Кожному із зазначених працівників не виплачено в середньому 9850 грн, що на 35,6% більше від середньої заробітної плати, нарахованої за липень 2018р.

СОЦІАЛЬНИЙ ЗАХИСТ

У січні–липні 2018р. призначено **субсидії для відшкодування витрат на оплату житлово-комунальних послуг** 145,6 тис. домогосподарств, з них у міських поселеннях – 93,3 тис., у сільській місцевості – 52,3 тис.

Сума призначених субсидій у січні–липні 2018р. становила 32 млн.грн, з неї в міських поселеннях – 26,4 млн.грн, у сільській місцевості – 5,6 млн.грн.

Середній розмір призначеної субсидії на одне домогосподарство в липні 2018р. становив 62 грн (у липні 2017р. – 145,3 грн).

Крім того, у січні–липні 2018р. 34,3 тис. домогосподарств області було призначено **субсидії готівкою на відшкодування витрат для придбання скрапленого газу, твердого та рідкого пічного побутового палива**, з них у міських поселеннях – 5,8 тис., у сільській місцевості – 28,5 тис.

Середній розмір призначеної в липні 2018р. субсидії цього виду на одне домогосподарство становив 3014,1 грн (у липні 2017р. – 2909,7 грн).

У січні–липні 2018р. сума субсидій готівкою, отриманих домогосподарствами на придбання скрапленого газу, твердого та рідкого пічного побутового палива, становила 67,3 млн.грн.

У січні–липні 2018р. населенням області сплачено за житлово-комунальні послуги 1068,7 млн.грн, що становить 80,3% нарахованих за цей період сум. За постачання електричної енергії сплачено 377,7 млн.грн.

На кінець липня 2018р. заборгованість населення зі сплати за постачання природного газу становила 305,5 млн.грн, за централізоване опалення та постачання гарячої води – 125,5 млн.грн, за утримання будинків і споруд та прибудинкових територій – 43,3 млн.грн, за централізоване постачання холодної води та водовідведення – 24,6 млн.грн, за вивезення побутових відходів – 8,8 млн.грн, за постачання електричної енергії – 58,8 млн.грн.

ПРАВОПОРУШЕННЯ

За повідомленням прокуратури, у січні–серпні 2018р. обліковано 10643 кримінальні правопорушення (злочини, виявлені органами Національної поліції, органами прокуратури, органами, що здійснюють контроль за додержанням податкового законодавства, органами безпеки та органами Національного антикорупційного бюро). Із загального числа зафіксованих правоохоронними органами кримінальних проявів 29,6% – тяжкі та особливо тяжкі.

Протягом січня–серпня 2018р. обліковано 38 очевидних умисних убивств (та замахів), стільки ж умисних тяжких тілесних ушкоджень, 7 згвалтувань (та замахів).

Кількість випадків крадіжок становила 4821, шахрайств – 686, грабежів – 152, розбоїв – 23, хабарництва – 46.

У загальній кількості злочинів 56,8% становили злочини проти власності, 14,7% – проти життя та здоров'я особи, 4,7% – проти авторитету органів державної влади, органів місцевого самоврядування, об'єднань

громадян та злочини проти журналістів, 4,3% – у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів та інші злочини проти здоров'я населення.

Правоохоронними органами за цей період виявлено 21 особу, яка скоїла злочин у складі 6 організованих груп.

Кількість потерпілих від злочинів у січні–серпні 2018р. становила 5549 осіб, із числа яких 2130 – жінки, 382 – особи похилого віку та з інвалідністю 1 і 2 груп, 58 – неповнолітні та 37 – діти до 14 років. Найбільша кількість потерпілих (61,1%) – від крадіжок та грабежів, серед яких 37% – жінки. У дорожньо-транспортних пригодах, пов'язаних зі злочинами, на території області постраждало 234 особи.

Усього внаслідок злочинних діянь загинуло 108 осіб, із числа яких 25% – умисно вбито, 37% загинуло внаслідок дорожньо-транспортних пригод, пов'язаних зі злочинами, та 11,1% – у результаті нанесення умисних тяжких тілесних ушкоджень.

Кількість виявлених осіб, які вчинили злочини, становила 1873, з них жінки – 232 (12,4%). У загальній кількості виявлених осіб, які вчинили злочини, 27,5% раніше вже ставали на злочинний шлях (з них 72,8% мали незняту або непогашену судимість), 14,5% знаходилися в стані алкогольного сп'яніння, 6,5% вчинили злочин у групі. Питома вага працевдатних осіб, підозрюваних у скоєнні злочинів, які на момент учинення злочину не працювали й не навчалися, становила 65,7%, безробітних – 7,3%.

СПОЖИВЧІ ЦІНИ

Індекс споживчих цін (індекс інфляції) у січні–серпні 2018р. в області становив 103,7%, в Україні – 103,6%.

На продовольчому ринку області найбільше (на 11,7%) подорожчали риба та продукти з риби, на 10,9% – хліб, на 5,3–8% – макаронні вироби, м'ясо та м'ясопродукти, безалкогольні напої, масло та кисломолочна продукція. Водночас яйця знизилися в ціні на 22,5%, молоко, овочі, крупи гречані та сало – на 11,2–15,9%, фрукти, сири та цукор – на 3–6,5%.

Ціни (тарифи) на утримання будинків та прибудинкових територій підвищилися на 14,8%, каналізацію – на 10,5%, на холодну воду – знизилися на 7,8%.

Поштові послуги стали дорожчими на 25%, місцевий телефонний зв'язок – на 12,9%, Інтернет – на 9,9%, мобільний зв'язок – на 8,6%.

Транспортні послуги зросли в ціні на 7,7%, паливо та мастила – на 4,5%.

Послуги у сфері освіти стали дорожчими на 14,8%, у сфері охорони здоров'я – на 4,9%.

ДІЯЛЬНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВ

Фінансовий результат великих та середніх підприємств до оподаткування (крім малих, сільськогосподарських підприємств, банків, бюджетних установ) за січень–червень 2018р. становив 710,5 млн.грн прибутку (за відповідний період минулого року цей показник був позитивний і становив 117,3 млн.грн прибутку).

Прибутковими підприємствами, частка яких у загальній кількості становила 69,3%, отримано 973 млн.грн прибутку, що на 39,2% більше, ніж за січень–червень 2017р.

Частка збиткових підприємств порівняно з відповідним періодом минулого року зменшилася на 0,8 в.п. і становила 30,7%. Ними допущено 262,5 млн.грн збитків, що у 2,2 раза менше, ніж за січень–червень 2017р. Найбільше збиткових підприємств спостерігалось у таких видах економічної діяльності: мистецтво, спорт, розваги та відпочинок (83,3%); тимчасове розміщування й організація харчування (62,5%); транспорт, складське господарство, поштова та кур'єрська діяльність (55,6%); будівництво (53,3%).

ПРОМИСЛОВІСТЬ

За підсумками січня–серпня 2018р. порівняно з відповідним періодом минулого року випуск промислової продукції становив 98%.

У **добувній промисловості і розробленні кар'єрів** обсяги промислового виробництва склали 100,2%, а в **переробній промисловості** – 96,2%.

На підприємствах із виробництва харчових продуктів, напоїв та тютюнових виробів обсяг промислової продукції порівняно із січнем–серпнем 2017р. склав 93,2%. Зменшилося виробництво вод із додаванням цукру і речовин підсолоджувальних чи ароматизуючих інших, тобто напоїв безалкогольних типу лимонаду, оранжаду (уключаючи мінеральні й газовані) – на 0,7%, хліба та виробів хлібобулочних, нетривалого зберігання – на 8%, молока і вершків коагульованих, йогурту, кефіру, сметани та інших ферментованих продуктів – на 10,7%, яловичини і телятини, свіжих чи охолоджених – туш, напівтуш, четвертин необвалених – на 18,3%, виробів ковбасних та подібних продуктів із м'яса, субпродуктів чи крові тварин та подібних виробів і харчових продуктів на їхній основі (крім виробів ковбасних з печінки та страв готових) – на 27,6%, свинини свіжої чи охолодженої – туш, напівтуш (уключаючи оброблених сіллю чи консервантами для тимчасового зберігання) – на 29,9%, олії соняшnikової нерафінованої та її фракцій (крім хімічно модифікованих) – на 52,3%. Водночас зросло виробництво борошна з культур зернових інших (крім борошна пшеничного чи пшенично-житнього) (на 86,7%), йогурту рідкого та сквашеного молока ароматизованих (молока і вершків коагульованих, йогурту, кефіру,

сметани та інших ферментованих продуктів, ароматизованих або з доданням фруктів, горіхів або какао) (на 25,9%), молока та вершків незгущених й без додання цукру чи інших підсолоджувальних речовин жирністю більше 1%, але не більше 6%, у первинних пакуваннях об'ємом нетто не більше 2 л (на 13,9%), борошна пшеничного чи пшенично-житнього (на 13,8%), вершкового масла жирністю не більше 85% (на 4,5%), сиру тертого, порошкового, голубого та іншого неплавленого (крім свіжого сиру, сиру із молочної сироватки та кисломолочного сиру) (на 1,9%), сиру свіжого неферментованого (недозрілого і невитриманого; включаючи сир із молочної сироватки та кисломолочного сиру) (на 0,5%).

У текстильному виробництві, виробництві одягу, шкіри, виробів зі шкіри та інших матеріалів обсяг промислової продукції порівняно із січнем–серпнем 2017р. склав 97%, на підприємствах із виготовлення виробів з деревини, виробництва паперу та поліграфічної діяльності – 117,5%, у виробництві хімічних речовин і хімічної продукції – 101,3%, у виробництві гумових і пластмасових виробів, іншої неметалевої мінеральної продукції – 86,5%, у металургійному виробництві, виробництві готових металевих виробів, крім машин і устаткування, – 109,1%, у машинобудуванні – 83,9%.

У **постачанні електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря** в січні–серпні 2018р. порівняно з відповідним періодом минулого року промислове виробництво склало 104,2%.

СІЛЬСЬКЕ ГОСПОДАРСТВО

Індекс сільськогосподарської продукції в січні–серпні 2018р. за розрахунками, становив 94,5% до січня–серпня 2017р. У сільськогосподарських підприємствах він був 92,6%, а в господарствах населення – 96,8%.

Індекс обсягу виробництва **продукції рослинництва** за січень–серпень 2018р. порівняно з відповідним періодом 2017р. становив 92,6%, у т.ч. в сільськогосподарських підприємствах – 89,5%, господарствах населення – 97%.

Станом на 1 вересня п.р. господарствами всіх категорій зернові та зернобобові культури скошені та обмолочені на площі 284,7 тис.га, що становить 39,9% площ, посіяних під урожай поточного року. Із зібраної площі одержано 1051,9 тис.т зерна (у початково оприбуткованій вазі), що на 12,4% менше минулорічного обсягу, у т.ч. сільськогосподарськими підприємствами намолочено 961,8 тис.т (на 12,7% менше), господарствами населення – 90,1 тис.т (на 7,9% менше).

Овочів відкритого ґрунту зібрано 89,9 тис.т (118,7% до відповідної дати минулого року), картоплі накопано 600,2 тис.т (90,2%), плодів та ягід зібрано 12,8 тис.т (109%).

Індекс виробництва **продукції тваринництва** за січень–серпень 2018р. до січня–серпня 2017р. становив 97,8%, у т.ч. в сільськогосподарських підприємствах – 99,4%, господарствах населення – 96,6%.

За розрахунками, на 1 вересня 2018р. **загальна кількість** великої рогатої худоби налічувала 199,1 тис. голів (на 3,5% менше 1 вересня 2017р.), у т.ч. корів – 107 тис. (на 5,7% менше); свиней – 168 тис. (на 2,9% менше), овець і кіз – 41,1 тис. (на 8,7% менше), птиці всіх видів – 4980,2 тис. голів (на 5,5% більше).

У господарствах населення утримувалося 43,6% загальної кількості великої рогатої худоби, у т.ч. корів – 55,9%; свиней – 45,3%, овець та кіз – 93,4% та 94,6% птиці свійської.

Господарствами всіх категорій у січні–серпні 2018р. реалізовані на забій 27,3 тис.т **худоби та птиці** (у живій масі), що на 5,2% менше, ніж у січні–серпні 2017р., вироблені 371,4 тис.т **молока** (на 1% менше) та 223,1 млн.шт **яєць** (на 3,7% більше).

Питома вага господарств населення в загальному виробництві м'яса становила 37,7%, молока – 54,3%, яєць – 85,1%.

На 1 вересня 2018р. в сільськогосподарських підприємствах та підприємствах, що здійснюють зберігання та переробку зернових культур, **були в наявності** 668,5 тис.т зерна (на 25,2% менше проти 1 вересня 2017р.), у т.ч. 357,9 тис.т пшениці, 131,8 тис.т кукурудзи, 79,5 тис.т ячменю, 35,2 тис.т жита. Насіння соняшнику зберігалось 10,4 тис.т (на 1,9% більше, ніж рік тому).

БУДІВНИЦТВО

У січні–серпні 2018р. підприємства області виконали будівельні роботи на суму 564,3 млн.грн. Індекс будівельної продукції в січні–серпні 2018р. становив 106,6% проти січня–серпня 2017р. Будівництво будівель збільшилося на 8,9%, у т.ч. нежитлових будівель – на 16,3%, житлових будівель – на 0,8%. Будівництво інженерних споруд зменшилося на 0,3%.

Нове будівництво, реконструкція, розширення та технічне переоснащення склали 73,2% від загального обсягу виконаних будівельних робіт, капітальний і поточний ремонт – 17,6% та 9,2% відповідно.

ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ

У січні–липні 2018р. експорт товарів становив 417,4 млн.дол. США, імпорт – 288 млн.дол. США. Порівняно із січнем–липнем 2017р. експорт збільшився на 39,4%, імпорт – на 18,5%. Позитивне сальдо зовнішньої торгівлі товарами склало 129,4 млн.дол. США (у січні–липні 2017р. також позитивне – 56,5 млн.дол.).

Зовнішньоторговельні операції проводилися з партнерами 124 країн світу (з них 28 країн ЄС).

Обсяг експорту товарів до країн Європейського Союзу становив 147,5 млн.дол. США, або 35,3% від загального обсягу експорту товарів (у січні–липні 2017р. – 99,6 млн.дол. США, або 33,2%), та збільшився проти січня–липня 2017р. на 48,2%.

Серед країн ЄС найвагоміші експортні поставки здійснювалися до Нідерландів, Іспанії, Румунії, Італії, Польщі.

Серед інших країн найбільше екпортувалися товари до Російської Федерації, Єгипту, Білорусі, Туреччини, Китаю, Грузії, Ірану, Ісламської Республіки, Ізраїлю, Молдови, Республіки, Азербайджану.

Порівняно із січнем–липнем 2017р. зросли поставки товарів до Китаю (у 4,3 раза), Нідерландів (у 2,9 раза), Ірану, Ісламської Республіки (у 2,5 раза), Грузії та Іспанії (в 1,9 раза до кожної), Єгипту (в 1,7 раза), Білорусі (на 39,7%), Румунії (на 29,8%), Італії (на 29%), Російської Федерації (на 20,3%), Туреччини (на 18,5%), Польщі (на 15,7%), Ізраїлю (на 15,5%), Азербайджану (на 8,3%), Молдови, Республіки (на 5,9%).

У загальному обсязі експорту товарів порівняно із січнем–липнем 2017р. збільшилася частка зернових культур, деревини й виробів із деревини. Натомість зменшилася частка насіння і плодів олійних рослин, машин, обладнання та механізмів; електротехнічного обладнання, паперу та картону, готових харчових продуктів, текстильних матеріалів та текстильних виробів, жирів та олій тваринного або рослинного походження, взуття.

Імпорт товарів із країн Європейського Союзу становив 139,4 млн.дол. США, або 48,4% загального обсягу (у січні–липні 2017р. – 95,9 млн.дол., або 39,5%), та збільшився проти січня–липня 2017р. на 45,5%.

Найвагоміші імпорتنі поставки товарів серед країн ЄС здійснювалися з Німеччини, Італії, Литви, Польщі, Великої Британії, Нідерландів, Австрії.

Серед інших країн світу найбільші імпорتنі надходження були з Білорусі, Російської Федерації, Китаю, Бразилії, США.

Порівняно із січнем–липнем 2017р. збільшився імпорт товарів із Литви (у 4,7 раза), Німеччини (в 1,6 раза), Великої Британії (на 44,2%), Білорусі (на 30,3%), Австрії (на 31,1%), Італії (на 22,3%), Нідерландів (на 12,6%), Польщі (на 9,7%), Російської Федерації (на 0,6%); зменшився – з Китаю (на 17%), Бразилії (на 15,4%), США (на 0,5%).

У загальному обсязі імпорту товарів збільшилася частка машин, обладнання та механізмів; електротехнічного обладнання, продукції хімічної та пов'язаних з нею галузей промисловості, мінеральних продуктів. Зменшилася частка готових харчових продуктів, текстильних матеріалів та текстильних виробів, зернових культур, полімерних матеріалів, пластмас та виробів із них, паперу та картону, засобів наземного транспорту, крім залізничного, недорогоцінних металів та виробів із них.

ВНУТРІШНЯ ТОРГІВЛЯ

Оборот роздрібною торгівлі, який включає дані щодо роздрібного товарообороту підприємств (юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців), основним видом економічної діяльності яких є роздрібна торгівля, у січні–серпні 2018р. становив 11571 млн.грн, що в порівнянних цінах на 5,5% більше від обсягу січня–серпня 2017р.

Роздрібний товарооборот підприємств роздрібною торгівлі (юридичних осіб) з початку року становив 7370,4 млн.грн і в порівнянних цінах зріс проти січня–серпня 2017р. на 4,1%.

ТРАНСПОРТ

У січні–серпні 2018р. вантажооборот підприємств автомобільного транспорту становив 652,3 млн.ткм, або 119% від обсягу січня–серпня 2017р. Підприємствами автомобільного транспорту **перевезено** 924,4 тис.т **вантажів**, що становить 101,6% від обсягу січня–серпня 2017р.

У січні–серпні 2018р. усіма видами транспорту виконано пасажирооборот в обсязі 494,2 млн.пас.км, послугами **пасажирського транспорту** скористалися 55 млн пасажирів, що становить, відповідно, 94% та 89,9% від обсягу січня–серпня 2017р.

Послугами автомобільного транспорту (з урахуванням перевезень фізичними особами-підприємцями) скористалися 27,2 млн пасажирів, що становить 88,7% рівня січня–серпня 2017р. Перевезення пасажирів автотранспортом фізичних осіб-підприємців становили 10,4 млн пасажирів (82,3% рівня січня–серпня 2017р.).

Міським електротранспортом перевезено 27,8 млн пасажирів, що становить 91,1% рівня січня–серпня 2017р.

Послугами річкового транспорту в січні–серпні 2018р. скористалися 16,9 тис. пасажирів, що на 9% більше, ніж у січні–серпні 2017р.